

Setkání vodohospodářů při příležitosti Světového dne vody 2010

Svaz vodního hospodářství ČR spolu s Ministerstvem zemědělství a Ministerstvem životního prostředí uspořádal dne 19. března 2010, již tradičně v Národním domě KDŽ na Vinohradech, slavnostní setkání vodohospodářů při příležitosti Světového dne vody 2010. Téhož dne večer pokračovaly oslavy Světového dne vody koncertem v Kongresovém centru ČNB a následující den v sobotu 20. března byly oslavy završeny 16. reprezentačním plesem vodohospodářů na Žofíně.

Slavnostního setkání vodohospodářů se letos zúčastnilo více než 150 zástupců státní správy, vodohospodářských podniků a společností z oboru vodovodů a kanalizací a vodních toků, a dále inženýrských a projektových firem.

Ing. Bc. Vladimír Procházka MBA, místopředseda Svazu vodního hospodářství ČR, přivítal v čestném předsednictvu ministra zemědělství Ing. Jakuba Šebestu, náměstka ministra životního prostředí Ing. Tomáše Rothröckla, předsedu Odborového svazu dřevozpracujícího průmyslu, lesního a vodního hospodářství Ing. Rudolfa Kyncl, vrchního ředitele sekce vodního hospodářství MZe RNDr. Pavla Punčocháře, CSc, předsedu Svazu vodního hospodářství ČR Ing. Miroslava Nováčka a předsedu SOVAK ČR Ing. Františka Baráka.

Ministr Ing. Jakub Šebesta v úvodním vystoupení krátce rekapituloval historii Světového dne vody, který si každý rok připomínáme již od roku 1993, kdy byl Valným shromážděním OSN poprvé oficiálně vyhlášen. Heslem pro letošní Světový den vody – Čistá voda pro zdravé prostředí – se deklaruje význam jakosti vod pro zdraví lidstva a kvalitu našeho života i pro zdravé životní prostředí. Zdůraznil význam ochrany vodních zdrojů a jejich udržitelného užívání ve prospěch všech sektorů uživatelů vody. Voda však má i své negativní účinky zejména v případě katastrofálních povodní, což se projevilo již několikrát od roku 1997. Vyzdvihl význam právě schválené novely Vodního zákona v Poslanecké sněmovně, která pozitivně přispěje k efektivnímu nakládání s vodními zdroji a jejich ochraně. Dále se orientoval na některé programy v působnosti ministerstva zemědělství podporující užívání vody ve prospěch prevence před povodněmi, závlahového hospodářství i zlepšení infrastruktury v oboru vodovodů a kanalizací i oboru vodních toků. Závěrem ministr Šebesta poděkoval vodohospodářům za jejich práci, které si velmi váží a je si vědom že přináší obecný prospěch ve veřejném zájmu a zájmu občanů.

Náměstek ministra Ing. Tomáš Rothröckl k heslu letošního Světového dne vody zdůraznil význam kvalitní vody, která chrání ekosystémy a tedy i lidský život, zatímco znečištěná voda ho může postupně ničit. Jakost vod je nejvíce zhoršována neustále rostoucím množstvím produkovaného znečištění. Činnost člověka za posledních 50 let jsou příčinou znečištění vod, které má nedozírné následky. Výsledkem je celkový úbytek dostupné využitelné vody s tím, že navíc je výrazně snižována funkce ekosystému s nevratnými změnami. Stále roste význam biodiverzity na jakost vod a v té souvislosti připomněl rok 2010, který je vyhlášen jako Světový rok biodiverzity.

Předseda Odborového svazu DLV Ing. Rudolf Kyncl – tradiční účastník setkání vodohospodářů k oslavě Světového dne vody pozdravil přítomné vodohospodáře a sdělil, že se letos zúčastňuje naposledy, neboť na příští valné hromadě již nebude kandidovat na funkci předsedy Odborového svazu. Poděkoval za mnohaletou spolupráci s vodohospodáři, zejména

s podniky Povodí a společnostmi oboru VaK a též oběma ministerstvy i SVH ČR a SOVAK ČR. Litoval však „rozhod“ se Svazem vodního hospodářství ČR jako partnerem kolektivního vyjednávání a jako pozitivní příklad spolupráce s Odborovým svazem uvedl společnost Veolia. Popřál všem vodohospodářům úspěchy v jejich činnosti a vyjádřil přesvědčení, že bude i v příštím období pokračovat dobrá spolupráce Odborového svazu s vodohospodáři.

Ing. Miroslav Nováček zaměřil své vystoupení na oblast, ve které má česká republika dlouhou tradici a má ambice být na špičkové úrovni v Evropě, a to oblast koncepcí a strategického vodohospodářského plánování. V souvislosti s novelou Vodního zákona, která již neuvažuje s aktualizací koncepčního dokumentu Plánem hlavních povodí ČR, mají vodohospodáři obavu, že nevznikne dostatečná náhrada tím spíše, že v roce 2010 končí platnost Koncepce vodohospodářské politiky. Z důvodů, kterými zejména dokladoval potřebu aktualizace vodohospodářské koncepce uvedl:

- ekonomické nástroje pro scénář výrazného omezení dotací po roce 2013 a snižování poptávky po vodě,
- míru efektivní regulace státu a vlastníků vodohospodářské infrastruktury s revizí regulačních podmínek souvisejících s „podmínkami přijatelnosti“ pro financování projektů z OPŽP,
- financování veřejných zájmů ve vodním hospodářství, včetně dlouhodobé udržitelnosti souvisejících investic, např. projektů prevence před povodněmi, zlepšení morfologie vodních toků,
- zaměření a způsob zpracování Plánů rozvoje vodovodů a kanalizací pro následné cca 10leté období,
- financování implementace směrnic EU, např. „Povodňové směrnice“ nebo „Rámcové směrnice – plánování v oblasti vod“.

Ing. František Barák po úvodu, kterým připomněl význam vody pro lidské bytí i světové hospodářství, zdůraznil jeho limitované množství a uvedl, že téměř 40% obyvatel Země trpí nedostatkem vody pro minimální hygienu. Lze očekávat, že během 15-20 let bude mít víc než polovina obyvatel Země problémy s přístupem k pitné vodě. Dále přednesl návrhy opatření, která v podmínkách České republiky by měla přispět k tomu, abychom měli pitnou vodu k dispozici kdykoliv a kdekoliv:

- přijmout a realizovat dlouhodobou ucelenou koncepci vodohospodářské politiky a to nejméně na 40 let,
- aktualizovat Plány rozvoje vodovodů a kanalizací, které by efektivním informačním a koncepčním nástrojem v oboru vodovodů a kanalizací,
- zpracovat adaptační strategii pro zásobování pitnou vodou v krizových suchých obdobích a též v budoucích podmínkách očekávaných klimatických změn,
- důsledněji chránit podzemní vodní zdroje a omezovat vliv lidské činnosti v jejich ochranných pásmech,
- radikálněji řešit staré ekologické zátěže, které mohou výrazně zhoršit jakost vodních zdrojů,
- respektovat požadavky na nutnou obnovu vodohospodářské infrastruktury; přestat používat cenu vody jako politický populistický nástroj, neboť jedině cena bude v budoucnu zdrojem financování obnovy a investičního rozvoje.

Po přestávce, kdy souběžně proběhla tisková konference ministra Šebesty za účasti předsednictva slavnostního setkání, byl zahájen druhý blok přednášek zaměřený na aktuální informace z rezortů Ministerstva zemědělství a Ministerstva životního prostředí.

Ing. Miroslav Král, CSc., ředitel odboru vodohospodářské politiky MZe, aktuálně informoval účastníky setkání o schválení novely Vodního zákona ve 3. čtení v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR dne 17.března t.r. Rekapituloval zásadní schválené změny, které novela Vodního zákona přinese a to v těchto okruzích:

- doplnění ustanovení v reakci na připomínky EU k transpozici rámcové směrnici vodní politiky,
- rozšíření možnost pověření správou vodních toků také státní podniky Povodí, včetně převodu souvisejících pozemků a vodních děl,
- úprava podmínek provozu MVE a stanovení minimálních zůstatkových průtoků,
- zajištění zásobování obyvatelstva pitnou vodou se stalo veřejným zájmem,
- legalizace odběrů vody z vodních zdrojů v mimořádných situacích,
- stanovení podmínek pro použití závadných látek v povolení s nakládání s vodami pro rybníkářství,
- náprava diskriminačního ustanovení o odečtu množství znečištění v odebrané vodě od zjištěného celkového množství znečištění ve vypouštěných odpadních vodách při stanovení výše poplatku,
- úprava správních deliktů při vypouštění odpadních vod.

Ing. Jan Kříž, ředitel odboru fondů EU MŽP, nejprve rekapituloval stav čerpání v prioritní ose 1 OPŽP, což dokladoval v následující tabulce:

Oblast podpory	Počet schválených projektů	Dotace schválené projekty	Dotace projekty v hodnocení	Alokováno na výzvy	Disponibilní alokace
1.1	323 IP + 6 VP	32 mld. Kč	20,1 mld. Kč	9 mld. Kč	-2,4 mld. Kč
1.2	0	0 Kč	4,8 mld. Kč	3 mld. Kč	3,5 mld. Kč
1.3	25	272 mil. Kč	631 mil. Kč	1 mld. Kč	4,2 mld. Kč

K únoru t.r. bylo proplaceno žadatelům více než 900mil Kč.

Ohledně tzv. velkých projektů Evropská komise dosud schválila tři – Nové Mlýny, DyjeII a Chebsko, k odeslání jsou připraveny projekty Brno a Čistá řeka Bečva, později projekt Ústí nad Orlicí. Jako problematické se jeví projekty Ostrava a Horní Morava II z důvodu současných provozních smluv.

Dále hodnotil stav plnění tzv. Podmínek přijatelnosti financování projektů z OPŽP a v té souvislosti připomněl, že s EK byly červnu 2009 dojednány možnosti vyjímání a oddělitelnosti infrastruktury. Za klíčové považuje soulad s právem veřejného zadávání a poskytování veřejné podpory tak, že nesmí

- dojít k podstatné změně smlouvy a
- takové kompenzaci, kterou by provozovatel získal ekonomickou výhodu..

Závěrem přednesl očekávané události v roce 2010 ohledně další administrace prioritní osy 1:

- Plán výzev: duben 2010 pro aglomerace nad 2000EU
říjen 2010 pro aglomerace pod 2000EU
- Diskuse nad případnou re-alokací v rámci OPŽP

- Diskuze nad zaměřením výzvy pro financování vodárenské infrastruktury pro zásobování pitnou vodou (priority pro rekonstrukce úpraven vod nebo doplnění vodovodních systémů?).

RNDr. Pavel Punčochář, CSc. prezentoval přednášku „Vodní zdroje v ČR, jejich sledování a vývoj“. Zatímco z hlediska procenta využitelnosti vodních zdrojů patříme k evropskému průměru, v dostupnosti vodních zdrojů (m³/obyvatele) je Česká republika spolu s Kyprem a Maltou na jednom z posledních míst v Evropě.

Ohledně očekávaného scénáře změny klimatu a změny hydrologických podmínek zdůraznil, že celkové úhrny srážek se pravděpodobně v budoucnu příliš nezmění, dramaticky se však může měnit jejich distribuce v průběhu roku i meziročně. Lze tudíž se zvýšenou pravděpodobností očekávat extrémní hydrologické jevy a to povodně a sucha.

Pro období let 2050-2070 uvedl následující scénáře nezabezpečených odběrů:

scénář	% nezabezpečených odběrů				
	<i>Povodí Vltavy, s.p.</i>	<i>Povodí Labe, s.p.</i>	<i>Povodí Ohře, s.p.</i>	<i>Povodí Moravy, s.p.</i>	<i>Povodí Odry, s.p.</i>
pesimistický	77	-	50	-	83*
střední	53-63	30	45	72	0*
optimistický	24	-	43	-	-

Dále prokázal na mapách jakosti vod ve vodních tocích, že se výrazně zlepšila jakost v podstatné většině ukazatelů v porovnání s roky 1991 až 1992. Procento změny koncentrací v období 1997-8 a 2007-8 v hraničních profilech hlavních toků ČR prezentoval následující tabulkou:

Profil	BSK ₅	CHSK _{Cr}	NO ₃ -N	NH ₄ -N	P celkový	AOX
Labe – Děčín	-30	-25	-22	-72	-45	-42
Morava – Lanžhot	-28	-21	-30	-77,6	-57	-11,5
Odra - Bohumín	2,5	2,1	-15,3	-70	-57	8,2

Dále RNDr. Pavel Punčochář, CSc., diskutoval přiměřený rozsah situačního a provozního monitoringu v porovnání s rozsahem ve SRN a položil si otázku, zda je plánovaný rozsah monitoringu v ČR nutný a přiměřený.

I závěrem položil některé další otázky pro další diskusi: vodohospodářů a ochránců životního prostředí:

- Zajistí proklamované změny užívání krajiny vyšší retenci srážkových vod a tím zabráni poklesu odtoku z povodí?

- Jak dál postupovat v omezení následků hydrologických extrémů – povodní, sucha a s ním spojeným zhoršováním jakosti vod?
- Je hon za snižováním emisí opravdu efektivní a projeví se včas?

Ing. Naděžda Kozlová, vedoucí oddělení odboru vodohospodářské politiky MZe, podala aktuální informace k Programu 129 120 Podpora prevence před povodněmi II. Úvodem připomněla celkovou alokaci programu ve výši 10mld. Kč s možností financování do konce roku 2013. Ohledně stavu čerpání programu očekává, že do konce roku 2010 by mělo být vyčerpáno cca 50% alokovaných zdrojů.

Ing. Jiří Duda, vedoucí oddělení odboru vodovodů a kanalizací MZe, informoval o naplňování požadavků směrnice o čištění městských odpadních vod. Aktuální stav dokladoval na této tabulce:

	Počet aglomerací	Počet EO (tis.)	Počet EO (%)
Vyřešené aglomerace	312	4 887	49,7%
Agglomerace s předpokladem dokončení, případně zahájení realizace do konce roku 2010	305	3 476	35,4%
Problematické aglomerace	13	70	0,7%
Praha	9	1 394	14,2%
Celkem	639	9 827	100%

V současné době zajišťuje Ministerstvo zemědělství šetření k ověření toho stavu, které ukončí v červnu t.r.

Pravidelné sledování stavu implementace této směrnice je možné na stránkách [www.eagri.cz/VODA/Směrnice o čištění městských odpadních vod](http://www.eagri.cz/VODA/Smernice_o_cisteni_mestskych_odpadnich_vod).